

Goigs de Santa Margarida

La Pobla de Claramunt

Ubicació

Comarca: Anoia
Lloc/Adreça: Plaça de Cal Font, s/n (08700 Igualada)
Emplaçament Biblioteca Central d'Igualada-Arxiu de Goigs.
Alçada: 263

Coordenades:

Latitud: 41.55504
Longitud: 1.67543
UTM Est (X): 389540
UTM Nord (Y): 4601222

Classificació

Número de fitxa 08165 - 122
Àmbit: Patrimoni moble
Tipologia Objecte
Estil / època: Contemporani Popular
Segle XX
Any 1995
Autoria de l'element: Lluís Martí (música)
Estat de conservació Bo
Protecció Física
Accés Restringit
Ús actual: Científic
Titularitat Pública
Titular: Biblioteca Central d'Igualada. Plaça de Cal Font s/n (08700 Igualada).

Fitxes associades:

[Santa Margarida del Castell de Claramunt](#)

[Retaule de Santa Margarida](#)

Autoria de la fitxa Jordina Sales Carbonell
Data de registre de la fitxa: ds., 01/06/2019 - 02:00

Descripció

Col·lecció de tres fulls de goigs conservada a la Biblioteca Central d'Igualada, que conté diferents edicions d'un mateix text titulat: "Goigs de Sta. Margarida del Castell de la Pobla de Claramunt (Bisbat de Barcelona)", d'autoria anònima. Els dos últims goigs són facsímils del primer, un original de l'any 1955 amb música de Lluís Martí, rector de la Pobla, editat pel Patronat del Castell de Claramunt i imprès per l'estamper Bas d'Igualada

En el primer cas, es tracta d'un exemplar imprès sobre paper a dues tintes: marró i ocre, mentre que de l'edició de 1965 se'n van fer tres series en tinta negra, verda i vermella respectivament, amb el verso sempre en tinta negra; el facsímil de 1977 és amb tinta verda. Als reversos dels facsímils recent hi apareixen uns breus 'retalls d'història' signats per Josep Riba Gabarró. Cap dels fulls conté cap tipus de numeració ni de referència relativa al tiratge.

L'estructura compositiva consisteix en una orla de motius vegetals esquematitzats dins la qual en primer lloc es presenta el títol dels goigs bruscament dividit per la imatge de la santa dins un requadre, la qual es presenta amb els seus atributs (el dimoni amb forma de dragó al que la màrtir va vèncer amb una creu), amb corona, i amb la imatge d'una església de fons. La imatge apareix flanquejada per dos craters amb ornaments vegetals. A continuació, apareix la lletra dels goigs distribuïda en tres columnes separades per espais en blanc en absència de corondells. Després de les columnes que contenen els goigs pròpiament dits, s'ha inclòs un "oremus" que ocupa dues ínies d'un extrem a l'altre del full, i a continuació ja apareix la partitura musical. La indicació de l'estamper dels goigs apareix encara dins de l'orla.

Història

Aquests goigs de santa Margarida fan referència a la veneració de que és objecte aquesta santa a la capella homònima encara dempeus dins la fortalesa del Castell de la Pobla de Claramunt.

Els goigs són composicions populars de caràcter poètic, en forma de vers, per ésser cantades durant la celebració d'actes religiosos (misses solemnes, aplecs, processons), que es van començar a popularitzar a partir dels segles baix-medievals i moderns. En inici els goigs estaven dedicats sobretot a la Mare de Deu, però aviat es van fer extensius també a Crist i als diversos Sants. El goig més antic conservat a Catalunya ("Ballada dels goigs de Nostra Dona en vulgar català a ball rodó") és del segle XIV i es troba inclòs al Llibre Vermell de Montserrat, però es tenen notícies indirectes de que en el segle XIII ja se'n cantaven. Al tractar-se de composicions de caràcter popular, eren bàsicament de transmissió oral i no és fins els segles XVI -XVII que es comencen a publicar massivament, a iniciativa de les respectives parròquies, per ser distribuïts de manera generalitzada entre els fidels. La costum continua encara avui.

Els goigs constitueixen una valuosa font d'informació històrica, etnològica i religiosa, ja que les lletres solen contenir llegendes, referències a festes, episodis històrics, descripcions d'oficis, mencions a edificis religiosos, etc.

Una completa col·lecció de goigs de la Pobla de Claramunt és custodiada actualment en una secció de la Biblioteca Central d'Igualada, on en els últims decennis s'ha tingut cura d'efectuar una recopilació sistemàtica dels goigs de la comarca de l'Anoia sota la iniciativa i direcció de M. Teresa Miret i Solé.

Bibliografia

- RIBA GABARRÓ, Josep (19892ed): La Pobla de Claramunt. Evolució econòmico-social d'un municipi de la comarca d'Igualada, Rafael Dalmau Editor/ Fundació Salvador Vives Casajuana, Barcelona, p. 225-226.
- BISBAL SENDRA, M. Antònia; MIRET SOLÉ, M. Teresa; MONCUNILL VIDAL, Conxa (2001): Els

goigs a la comarca de l'Anoia, Fundació Salvador Vives i Casajuana, Barcelona, p. 351-353.

GOIGS de
del Castell
de Claramunt

Sta. Margarida
de la Pobla
(Bisbat de Barcelona)

De la Pobla fervorosa
volguen-ne acceptà el cimel,
Margarida gloriosa
destillem-nos de tot mal.

Nada en una llar pagana
com un lliç entre cabreses
una dida cristiana
ja us cuidava els jorns primers.

Vàreu cridar obreses
i de virtuts s'era caudal.
Margarida, etc.

Quan vostre pare en mala hora
sap la fe que heu profusat
fa venir-vos de pastora
i us mana peïal el remat.

Guieu-nos, deessa, delíciosa
al paradís celestial.
Margarida, etc.

Olliri us té presonera
i us voldria per millor
no caure la cadenera
a l'anglot de l'esparver.

De Déu s'era fidel esposa
i al cel obrin-nos portal.
Margarida, etc.

La passió enredadora
d'Olliri el Governador
devé ríbia alruassadora
quan no us pot guanyar el cor.

La vostra fe és molt formosa
per caure en desig brutal.
Margarida, etc.

Amb la carn viva esquinçada
pè cor forta i sense por
s'era convida i tancada
al sí obscur d'una preda.

Qui en vós confia i reposa
unim pregàtia l'etial.
Margarida, etc.

En veure que no us venia
d'un botí l'ure terrenal
ha provat si ho assolia
el drac de l'autre infernal.

Més la batia ja confosa
i als vostres peus té l'ullal.
Margarida, etc.

La destra l'iria que occia
vostre cos d'un tall cruel,
fou la clau d'or que us obria
les portes d'entrar al Cel.

Vàreu quedar victoriosos
de l'enemic terrenal.
Margarida, etc.

Són el goig de tota mare
que en diu al món el seu filló,
confidatament s'empara
en la vostra intercessió.

La precorada fervorosa
prega ajuda maternal.
Margarida, etc.

Vostre glòria aquí es venera
entre runes del Castell,
conserveu-nos la bandera
i allunyen-nos tot flagell.

Per sobre de tota cosa
manteniu-nos l'ideal.
Margarida gloriosa
destillem-nos de tot mal.

TORNADA

La Pobla un esplet us guisa
i us ret homenatge anyal
Margarida gloriosa
destillem-nos de tot mal.

¶ Ora pro nobis Sancta Margarita.

¶ Un digni officinar promissionibus Christi.

O R E M U S.—Indulgenciam nobis quesumus Beata Margarita Virgo, & marit, implore que tibi gratia semper tantis, & meritis
cunctis, & tuae profusionis virtute. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Let's start with the musical notation. It includes a treble clef, a key signature of one flat (B-flat), and a 2/4 time signature. The melody is written on a five-line staff. Below the staff, there are lyrics in Catalan. The music is a simple, folk-like tune with a clear melody and accompaniment.

Música del Sr. Lluís Mercè, Director de la Pobla. Bar d'Española, sempre. Amb l'harmonia escolástica.

Editat pel Patronat del Castell de Claramunt.

RETALL D'HISTÒRIA

Dins del perímetre muralat del Castell de Claramunt s'hi troba l'església romànica de Santa Maria, la primera parroquial de la Poble de Claramunt. Al seu costat hi ha una capella gòtica, de planta rectangular, dedicada a Santa Margarida i fundada pel rector Guillem Tort, l'any 1303. El seu successor fou el prevere Ramon de Tous, qui entre els anys 1316 i 1337 signava com "Rector de Santa Maria i Santa Margarida de Claramunt".

Malgrat les destruccions sofertes pel Castell i la seva església, l'any 1463, en la guerra contra Joan II, que obligaria a la transferència de les funcions parroquials a una capella situada baix al poble, i que es tornarien a malmetre per les tropes filipistes, el 1714, en el transcurs del temps subsistiria la festa de la Santa Creu, el 3 de maig, amb una missa a la capella de Santa Margarida. Modernament aquesta festa ha estat avançada al primer de maig i s'ha convertit en un aplec de caire comarcal.

Es conserva el costum de fer la benedicció del Terme des del Castell i és popular aquesta quarteta:

L'aplec de Santa Creu
avui n'és la diada
de benair el conreu
per tota la contrada.

Per espai d'alguns anys va arrelar la superstició de que pedregaria si era el rector del poble el qui feia la benedicció, i per això es demanava a un sacerdot foraster per aquesta cerimònia.

El 1955 la capella fou enriquida amb la donació d'un retaule de la santa, pintat per Jordi Alomà. Pel juliol de 1972 tots els diaris publicaren la notícia del robatori o desaparició de dos plafons del retaule de Santa Margarida, però sortosament foren trobats en un soterrani del mateix Castell, si bé tota l'obra va necessitar una restauració i fins el maig de 1976 no fou restablert al seu lloc, després de la col·locació d'una porta de ferro reforçada, que fes possible l'admiració devota i fos una protecció contra les malifetes.

En l'edició original d'aquest "Goigs de Santa Margarida", a cura del Patronat del Castell de Claramunt, filial del CECL, consta que pertany al bisbat de Barcelona, però des de l'any 1957 hi hagué canvi de diòcesi i la Poble de Claramunt fou incardinada al bisbat de Vic.

JOSEP RIBA I GABARRÓ

Facsimil dels Goigs mides de l'original 300 X 210 mm.

N.º IX DE LA COL·LECCIÓ DE GOIGS FACSIMILATS DE LA COMARCA D'ANOIA EDITATS
PEL GRUP "AMICS DELS GOIGS" DEL CENTRE D'ESTUDIS COMARCALS D'IGUALADA

Gràfiques Anoa, S. A. - Igualada, 1977